

Wengé

Atibt

Wengé; 1. NEN-EN 13556: wengé (GB), wengé (F), Wengé (D), Code MTLR; 2. NEN-EN 13356: panga panga (GB), panga panga (F), Panga panga (D), Code MTST

Andere namen

1. Awong (Kameroen), n'toko, n'gondou (Congo), anong (Guinee), n'son-so (Gabon), mboto, bokonge, dikala-kala, tshikalakala, dikela, kiboto, monkonge, mundambi, wengé (Democratische Republiek Congo).
2. Jambire, pangire (Mozambique), m'pande, mpanga (Tanzania), panga panga.

Botanische naam

1. *Millettia laurentii* De Wild..
2. *Millettia stuhlmannii* Taub..

Familie

Leguminosae (Papilionaceae).

Groeigebied

1. Democratische Republiek Congo.
2. Tropisch Oost-Afrika, hoofdzakelijk Mozambique en Tanzania.

Boombeschrijving

Hoogte 20-25 m. De takvrije stam heeft een diameter van 0,6-0,9(-1,2 m). Wortellijsten zijn vaak aanwezig en het bruikbare gedeelte van de stam bedraagt dan ook meestal 8-12 m. De bomen zijn meestal cilindrisch, maar zelden recht en hebben soms een rot hart, scheuren en een ingegroeide bast, verder zijn ze vaak nogal kwastig.

Aanvoer

Rondhout (zaag- en fineerhout) en gezaagd (gekantrecht) hout en fineer.

Houtbeschrijving

Vers gezaagd wengé heeft een licht geelbruine (soms zelf witte) kleur. Aan licht blootgesteld wordt het hout al snel donkerbruin. Panga panga heeft in het algemeen een lichtere kleur dan wengé en wordt uniform bruin met fijne lichtgekleurde strepen. Het spint van beide soorten is 25-50 mm breed en heeft een geelwitte kleur. De vaten in het kernhout van panga panga zijn soms gevuld met een gele stof. Deze gele stof is ook in het omringende weefsel aanwezig en is daardoor niet te verwijderen. Bij wengé is deze stof nog niet waargenomen, bij panga panga komt deze in wisselende hoeveelheden voor of soms helemaal niet. Bij een overmaat aan gele inhoudsstoffen wordt het hout op het langsvlak ontsierd door gele streepjes, stippen of witte vlekjes. Bij langdurige en directe zonbestraling wordt het hout weer lichter van kleur (zwarte zones worden donkerbruin en bruine zones worden geelbruin). Het hout heeft wateroplosbare inhoudsstoffen.

Houtherkenning

Zwaar, hard, donkerbruin van kleur, op kops vlak brede parenchymbanden in een regelmatig patroon, op kwartiers vlak regelmatige streeptekening (afwisselend bruin-zwart), op dosse vlak een vlamtekening. **Wengé** en **panga panga** lijken erg op elkaar maar bij **panga panga** kunnen gele inhoudsstoffen voorkomen en het fluoresceert enigszins geelgroen terwijl **wengé** geen gele inhoudsstoffen heeft en niet fluoresceert.

Draad	Recht, kruisdraad komt voor.
Nerf	Grof.
Volumieke massa	(750)875(-1000) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 1100-1200 kg/m ³ (vochtgehalte circa 45%).
Krimp	Beide soorten: radiaal 1,5% en tangenciaal 2,6%.
Drogen	Zeer langzaam met weinig vervorming. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen. Voor geveltimmerwerk wordt een toepassingshoutvochtgehalte van 16% geadviseerd.
Hardheid	Langsvlak wengé 10600 N, panga panga langsvlak 7250 N.
Bewerkbaarheid	Vrij goed, maar gereedschappen stampen snel af en er moet rekening mee worden gehouden dat het hout snel splijt. Het is uitstekend hout om te draaien. Goede afzuiging is noodzakelijk aangezien zaagsel en schuurstof maagaandoeningen en huidontstekingen kunnen veroorzaken. Splinters zijn moeilijk te verwijderen en veroorzaken direct een ontsteking.
Spijkeren & schroeven	Voorboren noodzakelijk.
Lijmen	Matig. Indien veel inhoudsstoffen aanwezig zijn, is het moeilijk te lijmen.
Buigen	Slecht.
Oppervlakafwerking	Matig. Door de grove nerf en door inhoudsstoffen geeft de oppervlakafwerking nogal eens problemen. Bij buitentoepassingen dient het hout te worden geseald om uitloging van de donkergekleurde inhoudsstoffen, die vlekken op onderliggende materialen kunnen veroorzaken, te voorkomen. Behandeling met olie geeft het hout een wat doods aanzien, maar een wasbehandeling geeft een fraai resultaat.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4, spint niet bekend (volgens NEN-EN 350).
Bijzonderheden	Het hout uit Ghana zou het meest gelijkmatige hout met een regelmatige streeptekening leveren.
Toepassingen	Meubelen en betimmeringen (zowel in massief hout als in gefineerd plaatmateriaal), trap treden, trapeuningen, parket- en strokenvloeren, kozijnen, ramen, deuren (kwartiers gezaagde stijlen en dorpsels), draaiwerk, beeldhouw- en houtsnijwerk, lijsten.
Kwaliteitseisen	Wengé is genoemd in SKH-Publicatie 99-05, wat betekent dat kozijnen met KOMO®-productcertificaat kunnen worden vervaardigd.
Sterkteklasse	Niet bekend.

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 2 (1) (NEN-EN 350: praktijkervaring en veldonderzoek).

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders D, termieten D en marineboorders (S-)D (NEN-EN 350).